

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ СТАРШОКЛАСНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються дидактичні можливості мережі Інтернет у навчанні старшокласників англійської мови; докладно описуються сайти.

Ключові слова: Інтернет ресурси та послуги, сайти, старшокласники.

Одним із важливих явищ, характерних для нашого часу, є застосування новітніх Інтернет-технологій у навчанні іноземних мов. Як відомо, мета навчання цього предмету в старшій школі полягає у подальшому розвитку вмінь і навичок учнів у всіх видах мовленнєвої діяльності та забезпечення їхньої комунікативної компетентності на рівні B1+ [2].

До питання використання Інтернет-технологій у навчанні іноземних мов зверталися багато вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед них Н. Ф. Бориско, М. М. Євстигнєєв, Н. А. Калининко, Є. С. Полат, Т. Г. Степанченко, П. В. Сисоєв, С. В. Тітова, Н. Ю. Фоміних, А. Bruns, P. Duffy, J. Reinhardt, G. Stanley, R. Stannard, S. L. Thorne, E. Tonkin і багато інших.

Немає сумніву, що Інтернет-технології надають нові можливості для опанування англійською мовою старшокласниками, зокрема: формування єдиного мовного простору, інтерактивність процесу навчання, мультимедійність та ін. Це означає використання не тільки текстових, гіпертекстових та графічних матеріалів, але й аудіо- і відео файлів, анімації тощо, активність усіх каналів сприйняття інформації при роботі з різноманітними мультимедійними Інтернет-ресурсами тощо. Серед недоліків називають проблему інформоманії, необхідність додаткового матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, високі вимоги до інформаційної культури викладачів та учнів, негативний вплив на здоров'я учасників навчально-виховного процесу [4; 5; 6; 1].

Попри вказані недоліки, використання Інтернет-технологій на уроці англійської мови переслідує такі основні педагогічні цілі:

- *реалізація соціального замовлення*, зумовленого інформатизацією сучасного суспільства;
- *гуманітаризація та гуманізація* навчального процесу;
- *інтенсифікація* всіх рівнів навчально-виховного процесу;
- *розвиток особистості учня*, підготовка його до самостійної продуктивної діяльності в умовах інформаційного суспільства [6, с. 24-26].

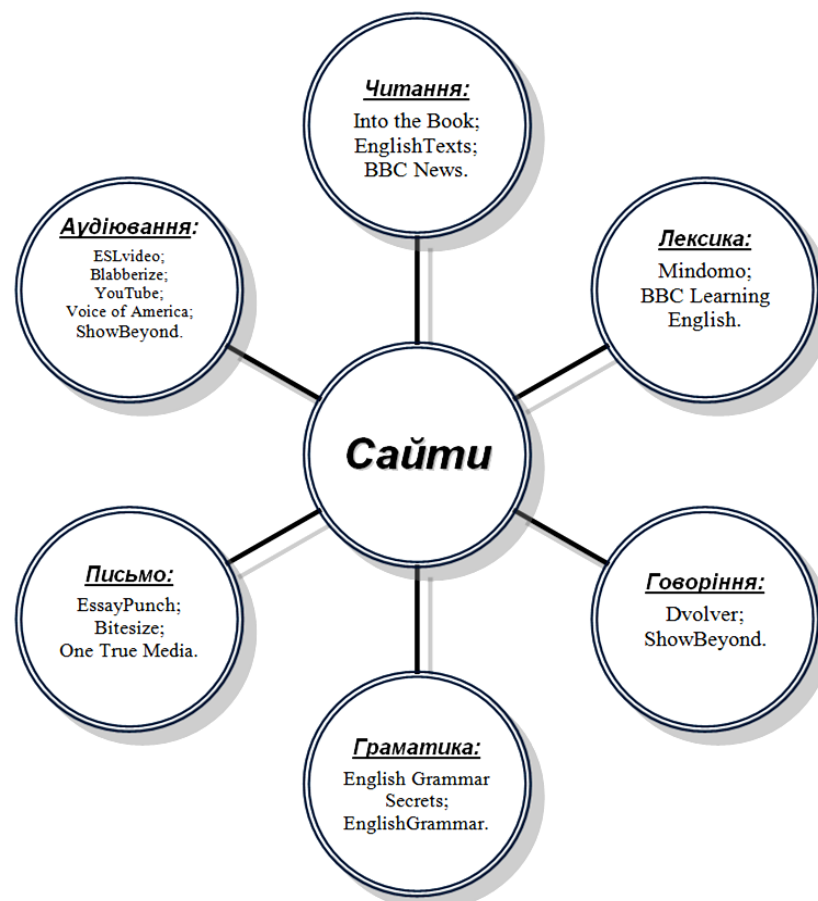
Щодо навчальних можливостей мережі Інтернет, то серед них виділяють три основні групи: форми телекомунікації (електронна пошта, чат, форум, ICQ, відео- та вебконференції), інформаційні ресурси (текстові, аудіо- та графічні матеріали з різноманітної тематики англійською мовою) та сервіси на основі платформи Web-2.0 (блоги, wiki, більшість сайтів). Така численність навчальних сервісів дає можливість урізноманітнити шляхи реалізації дидактичних завдань на уроках.

Щоб сформувати повне уявлення про специфіку застосування сервісів (Web-2.0) на уроках англійської мови, розглянемо методичні можливості використання *сайтів* як найпоширеніших та найдоступніших навчальних послуг мережі Інтернет. Вони в цікавій і нестандартній формі дозволяють учневі за допомогою вчителя поглибити й удосконалити мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенції, а також проконтролювати себе та свій навчальний прогрес. Матеріали, знайдені у мережі, можуть слугувати основою уроку – їх можна використати для введення учнів у ситуацію і як джерело додаткових вправ. Більше того, їх вживання сприяє зростанню мотивації старшокласників, а відтак, і продуктивності уроків.

Наразі в мережі Інтернет існує багато сайтів, які можна інтегрувати у навчальний процес. Це породжує проблему пошуку потрібного сайту, бо навіть при наявності таких розвинених пошукових систем, як Google (<http://www.google.com>), Yahoo (<http://www.yahoo.com>), Yandex (<http://www.yandex.ru>) тощо, результати пошуку можуть вивести сотні або навіть тисячі посилань на сайти різного характеру [1, с. 25]. Саме тому ми поставили собі за мету скласти банк електронних ресурсів, які стануть у нагоді вчителям англійської мови, і вивчити їхні дидактичні можливості.

Спочатку, однак, визначимо головні поняття – "сайт" і його похідні. Сайт або веб-сайт (з англ. *site* – *місцезнаходження, місце*) – це сукупність електронних документів і файлів у мережі, поєднаних одним доменним ім'ям або IP-адресою. Іншими словами, сайт – це місце в мережі Інтернет, яке відводиться користувачеві цієї мережі для розміщення там інформації: тексту, аудіо- та відеофайлів, зображень, посилань на інші сайти тощо.

Серед розглянутих нами сайтів можна виділити групи сайтів, які доцільно використовувати для формування тих чи інших умінь і навичок. Нами було розроблено схему, яка наочно це демонструє (див. схему).

До сайтів для поглиблення *компетенції в аудіюванні*, наприклад, належать ESLvideo (<http://www.eslvideo.com>), YouTube (<http://www.youtube.com>), Blabberize (<http://www.blabberize.com>), Voice of America (<http://www.voanews.com>), ShowBeyond (<http://www.showbeyond.com>) та ін.

Розглянемо детальніше можливості використання цих сайтів.

Сайт *ESLvideo* належить до сервісів, що містять тести на розуміння змісту автентичних відео- й аудіофрагментів, а також дозволяють створювати власні тести на основі файлів, розміщених у межах інших сервісів. Усі відеотести, що зберігаються на ESLvideo, проранговані згідно рівня володіння англійською мовою слухача (beginning, low intermediate, intermediate, high intermediate), що робить пошук необхідного тесту швидким та зручним. Крім того, цей сервіс дозволяє власноруч зробити тест до відеофайлу відповідно до власних потреб. Для цього треба, насамперед, зареєструватися на сайті (швидко та безкоштовно); потім зайти на вкладку "Create a quiz", де відкриється спеціальна форма для створення відео тесту; вибрати відео, до якого необхідно зробити тест, на сайті YouTube або інших відео-хостах. На сторінці з необхідним відео треба скопіювати код відео (video embed code) у відповідне поле у формі для створення відео тесту. Далі заповнюємо відповідні поля запитаннями до відео, відмічаємо вірні варіанти (для того щоб сервіс потім самостійно прорахував кількість вірних відповідей), додаємо нотатки (за бажанням) і зберігаємо готовий відеотест. Щоб побачити його, необхідно лише зайти на вкладку "My Account".

Сайт *YouTube* – соціальний сервіс, що пропонує послуги розміщення та зберігання відеоматеріалів. Користувачі можуть додавати, переглядати, коментувати відеоматеріали. Цей сервіс можна використати переважно при поглибленні вмінь аудіювання, оскільки він є невичерпним джерелом цікавої, актуальної й автентичної аудитивної інформації.

Наступним корисним сайтом для вдосконалення навичок аудіювання є *Voice of America*. Цей сервіс є Інтернет-радіостанцією, яка фінансується урядом США. На сайті транслюються різноманітні новини, які адресовані слухачам у різних країнах. Спочатку цей сервіс розроблявся як сервіс радіо-новин для англійськомовних слухачів, які живуть за межами США, а пізніше він став мультимедійною радіостанцією, що веде мовлення сорок трьома мовами. Радіо-програми, що транслюються на цьому сервісі, містять новини, рекламу, передачі з освіти та культури у документальному або дискусійному форматах. Кожна радіо-передача зберігається в архівах сервісу та доступна для скачування будь-яким користувачем. Більше того, на сервісі публікуються текстові та відео варіанти радіо-передач. Така система публікації та зберігання файлів робить цей сервіс дуже зручним для його використання на уроках англійської мови – учні мають можливість прослухати аудіофайл стільки разів, скільки необхідно; наявність текстового варіанту уможливило подальшу роботу над текстом радіопередачі.

Сервіс *ShowBeyond* є ще одним сервісом, що пропонує послуги розміщення та зберігання відеоматеріалів. Відмінністю цього сервісу від YouTube є те, що більшість відео, що зберігаються на цьому сайті, – це записані відеоредації користувачів сайту. Ще однією відмінністю є те, що авторами відео є

користувачі, які вивчають англійську мову. Більшість відео представляють собою відеоряд, що супроводжується голосовою інформацією та підписами до кожного зображення. Використання цього сервісу особливо доречно у класі з низькою іншомовною підготовкою.

Це один сайт, який можна використати для вдосконалення навичок аудіювання, – це сервіс *Blabberize*. Він містить колекцію картинок, що розмовляють (blabbers), і це надає процесу аудіювання жартівливого характеру. Сервіс також дозволяє створити власні картинки, що розмовляють, і записати свій звукоряд до них. Це допоможе вчителю в роботі над розвитком в учнів умінь не тільки аудіювання, але й говоріння.

Наступна група сайтів націлена на *вдосконалення навичок говоріння*. До цієї групи можна віднести сайти *Dvolver* (<http://www.dvolver.com>) та *Showbeyond*, про який уже згадувалось вище.

Сервіс *Dvolver* допомагає учням створювати власні діалоги на різноманітні теми. Цей сайт пропонує учням обрати місце програвання діалогу, героїв діалогу тощо. Потім кожний учень заповнює спеціальне поле репліками свого героя. Коли всі репліки записані, сервіс пропонує переглянути щойно створений діалог. Таким чином *Dvolver* додає гнучкості та урізноманітнює процес створення діалогів.

Сервіс *Showbeyond* призначений для створення власних мультимедійних розповідей та запису звукового супроводу до слайдів. Цей сайт буде дуже корисним для заохочення учнів до креативного підходу до створення монологів. Учні вільні вибрати зображення для відеоряду за власним бажанням, записати до нього музичний супровід, робити власні голосові коментарі та підписи до слайдів. У процесі підготовки запису учні мають можливість записати аудіо стільки разів, скільки необхідно для того, щоб кінцевий результат їх задовольнив. У результаті, учні отримують мультимедійний продукт, що поєднує у собі монологічне та писемне мовлення.

До наступної групи належать сайти, використання яких доречно для *поглиблення лексичної компетенції*. Це такі сайти, як *Mindomo* (<http://www.mindomo.com>), *BBC Learning English* (<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/>) тощо.

Сайт *Mindomo* – це сервіс, що дозволяє створювати інтелект-карти (mind maps) онлайн, а також публікувати і зберігати їх. Такі інтелект-карти допомагають учням графічно зображувати та зберігати систему складних понять, ідей та іншої інформації, семантично пов'язаної між собою. Створення будь-якої інтелект-карти починається з визначення ключового поняття, яке буде центром усієї карти. Потім визначаються підтеми, які тісно пов'язані з ключовим поняттям, розширюють або доповнюють його. Підтеми поєднуються з головним поняттям, утворюючи свого роду діаграму. Так може бути розширена кожна підтема. В результаті роботи зі співставними поняттями ми отримуємо інтелект-карту, яка наочно демонструє процес мислення та встановлення зв'язків між спорідненими поняттями. Прикладом такої інтелект-карти може слугувати інтелект-карта з теми "Сполучені Штати Америки".

Сервіс *BBC Learning English* – дочірній сайт міжнародного порталу новин *BBC News*, який фінансується Британським урядом. Сайт містить не тільки готові лексичні, але й граматичні та фонетичні вправи і завдання на матеріалі новин з *BBC News*. Цей сервіс полегшує процес підготовки до уроку англійської мови, пропонуючи готові серії вправ з тієї чи іншої тематики. Крім того, сайт пропонує велику кількість опитувань, тестів, кросвордів, що можуть бути широко використані при вдосконаленні лексичної компетенції учнів.

Наступна група сайтів спрямована на вдосконалення *компетенції писемному мовленні*. До неї належать сайти *Bitesize* (<http://www.bbc.co.uk/schools/ks2bitesize/english/writing/>), *EssayPunch* (<http://www.essaypunch.com>), *OneTrueMedia* (<http://www.onetruemedia.com>) та інші.

Сервіс *EssayPunch* – це інтерактивний сервіс, який допомагає у написанні коротких, добре структурованих есе. Сервіс пропонує низку завдань, виконання яких допоможе користувачеві написати есе таких видів, як: описові (descriptive), інформативні (informative) та спонукальні (persuasive). Передбачається, що учні вже ознайомлені з вимогами та схемами написання базових абзаців, інакше їм буде складно виконати всі завдання. Програма пропонує покрокову модель написання есе (від вступного речення і розвитку ідеї до написання заключних речень) та надає покрокові інструкції та повідомлення-довідки у процесі написання есе. На сайті наявні інтерактивні вправи з організації матеріалу, редагування, покращення стилю написання тощо. Структура сайту дозволяє користувачеві відстежувати свій прогрес у написанні есе. Готові есе можуть бути перенесені до документу *Microsoft Word*, редактору *HTML* або *e-mail* клієнта. Цікавою особливістю сервісу є те, що він дезактивує кнопку "Назад" у веб-браузері, щоб попередити завчасний перегляд інструкцій наступних етапів і заохотити користувачів сервісу покроково виконувати всі інструкції.

Наступний сайт, націлений на вдосконалення писемного мовлення учнів, – це *Bitesize*. *Bitesize* є ще одним дочірнім сайтом міжнародного порталу новин *BBC News*. Цей сервіс представляє собою платформу для інтерактивного навчання писемного мовлення. Сайт пропонує низку інтерактивних вправ для навчання написання інструкцій, аргументацій, пояснень, коментарів, коротких розповідей, листів, звітів, доповідей, газетних статей тощо. Інтерактивні вправи сайту допоможуть учням логічно та послідовно висловити свої думки, чітко організувати мовний матеріал відповідно до вимог того чи іншого письмового дискурсу.

Наступний сайт, який може бути використаний для удосконалення навичок і умінь писемного мовлення, – це сервіс *One True Media*. Цей сайт пропонує користувачам створювати яскраві слайд-шоу, відео та електронні листівки з використанням будь-яких зображень, відео, музики та тексту. Платформа сайту дозволяє користувачам створювати відео з власного комп'ютера без встановлення додаткового

програмового забезпечення. Всі необхідні інструменти містяться власне на сайті та доступні для всіх зареєстрованих користувачів сервісу. Для того, щоб мати доступ до сервісу, спочатку необхідно на ньому зареєструватися. Процедура реєстрації стандартна, швидка і проста. Після реєстрації можна перейти до власне створення електронних повідомлень, відео або слайд-шоу. Для цього достатньо лише завантажити на сайт обрані зображення, відеофайли чи музику та за бажанням додати ефекти, які пропонує сервіс One True Media. Сайт дозволяє додавати до створеного продукту власні коментарі або навіть текст, що робить цей сервіс цікавим для його використання при вдосконаленні навичок писемного мовлення. Старшокласникам можна запропонувати представити традиційний твір, який зазвичай пишуть у зошитах, у вигляді такого мультимедійного продукту. Це заохотить їх до креативного мислення, фантазії, свідомого вибору мовного матеріалу і його організації, відповідального ставлення до написаного, додаткової перевірки й редагування тексту тощо.

До сайтів, які націлені на *поглиблення компетенції в читанні*, належать сервіси Into the Book (<http://reading.ecb.org/>), English Texts (<http://englishtexts.ru/>), BBC News (<http://www.bbc.co.uk/news/>) тощо.

Сервіс *Into the Book* пропонує комплекс інтерактивних вправ для навчання учнів стратегій читання. Цей проєкт було розроблено Wisconsin Educational Communications Board за участі Wisconsin Department of Public Instruction та групи досвідчених викладачів. Автори сайту виокремлюють вісім стратегій, якими повинні керуватися учні під час читання. Це візуалізація (*visualizing*), постановка запитань (*questioning*), оцінювання (*evaluating*), підбиття підсумків (*inferring*), застосування попередніх знань (*prior knowledge*), встановлення зв'язків (*making connections*), синтезування (*synthesizing*), складання резюме (*summarizing*). До кожної стратегії розроблено низку інтерактивних вправ.

Сервіс Into the Book має два підрозділи: Student Area та Teacher Area. Student Area пропонує учням пройти просту реєстрацію і виконати інтерактивні вправи за тією чи іншою стратегією. Після виконання завдань учні мають можливість відправити результати електронною поштою або роздрукувати їх для оцінювання вчителем. Teacher Area дозволяє вчителю створити віртуальну класну кімнату, у якій він розміщує завдання, відео, фрагменти текстів тощо для зручної організації уроку. Також у Teacher Area міститься так званий "путівник" по кожній із стратегій та завдання до них. Більше того, сервіс пропонує додаткові плани уроків для кожної стратегії, список рекомендованих книг для кожного виду інтерактивних вправ, а також посилання на додаткову інформацію, плани уроків і завдання з інших веб-сайтів.

Сервіс *English Texts* представляє собою колекцію статей з англійських новинних онлайн порталів.

Кожна стаття супроводжується паралельним перекладом і післятекстовими вправами. Більшість статей супроводжується граматичним коментарем. Статті розділені на групи відповідно до складності, що полегшує пошук необхідного тексту. Кожний користувач може завантажити текст статті у форматі *.doc та продовжити роботу над ним безпосередньо на персональному комп'ютері. Крім того, сайт розміщує короткометражні серіали англійською мовою з доступною опцією субтитрів і статті, озвучені носіями мови. Цей матеріал може бути також використаний на уроці для вдосконалення навичок і вмінь аудіювання.

Сервіс *BBC News* – Інтернет-портал новин від BBC – найбільш популярний сайт новин у Великобританії, він нараховує близько 14 мільйонів користувачів щотижня. Цей сайт розміщує новини та репортажі з усього світу. Багато репортажів супроводжуються аудіо та відео з теле- і радіосервісів BBC. Сайт BBC News має чітке та зручне планування: всі статті класифікуються за видом (бізнес-новини, новини політики, науки, спорту, кіно тощо) та географічним положенням (новини Великобританії, США та Канади, Азії, Європи, Близького Сходу тощо). Така система значно полегшує процес пошуку потрібної інформації. Сервіс може бути використаний переважно при поглибленні вмінь читання у старшокласників, оскільки є невичерпним джерелом актуальної автентичної й цікавої інформації.

Наступна група сайтів спрямована на вдосконалення *граматичної компетенції*. До неї належать сайти English Grammar (<http://www.englishgrammar.org/>), English Grammar Secrets (<http://www.english-grammarsecrets.com/>) та інші.

Сервіс *English Grammar Secrets* – авторський сайт Caroline та Pearson Brown – є онлайн-підручником з граматичними правилами, прикладами та інтерактивними вправами. Кожній граматичній темі присвячена окрема сторінка, що значно полегшує її пошук. На кожній сторінці міститься огляд теми, приклади та низка інтерактивних вправ з можливістю перевірки вірності виконання завдань. Приємним додатком до сайту є посилання на ігри для розвитку уваги, пам'яті, концентрації тощо, в які Caroline та Pearson Brown пропонують пограти перед вивченням теми. Крім того, автори сайту пропонують підписатися на їх розсилку уроків з граматики, яка є безкоштовною. Після введення у спеціальні поля імені та поштової адреси, уроки з граматики будуть надходити відразу до поштової скриньки, що, на нашу думку, дуже зручно.

Наступний сервіс *English Grammar* є альтернативним сайту English Grammar Secrets. Він має схожу структуру: уроки поділені за темами, кожна граматична тема супроводжується прикладами та вправами на закріплення матеріалу. Відмінністю є те, що English Grammar не пропонує перевірку виконання завдань, але надає можливість завантажити вправи у форматі *.pdf та продовжити роботу з ними безпосередньо на персональному комп'ютері.

Нами були розроблені фрагменти уроків з використанням навчальних послуг та ресурсів мережі Інтернет у старшій школі [3], які можуть бути використані вчителями англійської мови.

Таким чином, використання сайтів на уроці англійської мови може сприяти вирішенню різноманітних дидактичних завдань, таких як: удосконалення лексичної і граматичної компетенції, умінь і навичок учнів в

аудіюванні, читанні, писемному та усному мовленні. Крім того, застосування сайтів дозволяє зробити урок англійської мови більш цікавим і ефективним.

Використані джерела

1. Всеукраїнська науково-практична конференція "Digging Deeper Into Call": Тези доповідей / За ред. С. В. Роман, О. О. Коломіної, Л. О. Штакіної. – Горлівка : Видавництво ГДПІМ, 2006. – 80 с.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednya/serednya/derzh-standart/derj_standart.doc
3. Олійник Т. І., Афанасьєва В. Ю. Фрагменти уроків англійської мови з використанням навчальних послуг та ресурсів мережі Інтернет у старшій школі / Методическая газета ФИЛОЛОГ.ru. – 2012. – № 2. – 20 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shvidko172.narod2.ru/>
4. Полат Е. С. Інтернет на уроках іноземного мови / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 2. – С. 14–19.
5. Сысоев П. В. Современные учебные Интернет-ресурсы в обучении иностранном языке / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев // Иностр. языки в школе. – 2008. – № 6. – С. 2–9.
6. Фоміних Н. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні філологічних дисциплін : навчально-методичний посібник / Н. Ю. Фоміних. – Севастополь : Рібест, 2010. – 196 с.

Список використаних інтернет-ресурсів

1. www.eslvideo.com
2. www.blabberize.com
3. www.voanews.com
4. www.showbeyond.com
5. www.youtube.com
6. www.dvolver.com
7. www.mindomo.com
8. www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish
9. www.bbc.co.uk/schools/ks2bitesize/english/writing
10. www.essaypunch.com
11. www.onetruemedia.com
12. www.reading.ecb.org
13. www.englishtexts.ru
14. www.bbc.co.uk/news
15. www.englishgrammar.org
16. www.englishgrammarsecrets.com

Олійник Т. І., Афанасьєва В. Ю.

ИНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ СТАРШЕКЛАСНИКОВ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

В статье рассматриваются дидактические возможности сети Интернет в обучении старшекласников английскому языку; подробно описываются сайты.

Ключевые слова: Интернет услуги и ресурсы, сайты, старшекласники.

Olіinyk T. I., Afanasyeva V. Y.

INTERNET-TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH TO HIGH SCHOOL LEARNERS

Described in the article are the didactic possibilities of the Internet services and resources in teaching English to high school learners; also focused on are the English learning and teaching sites.

Key words: Internet services and resources, sites, high school learners.

Стаття надійшла до редакції 13.08.13

